

Statens vegvesen

RINGEBU
kommune

Planprogram for Ringebu vannverk

Utarbeidet av Statens vegvesen

for

Ringebu kommune

Februar 2017

Oppdragsgiver: Statens vegvesen
Oppdragsgivers kontaktperson: Jan Terje Løitegård
Rådgiver: Norconsult AS, Torggata 22, NO-2317 Hamar
Oppdragsleder: Hans Arne Sæbø
Fagansvarlig: Lars Gløtvold
Andre nøkkelpersoner: Bjørn Arild Gravrok, Jørn-Morten Dahl

02	2017-01-30	For utlegging til høring	LGGlo	HAS	HAS
01	2017-01-10	For gjennomgang hos SVRØ og Ringebru kommune	LGGlo	ArD	HAS
00	2016-11-14	For gjennomsyn oppdragsgiver	LGGlo	ArD	HAS
Versjon	Dato	Beskrivelse	Utarbeidet	Fagkontrollert	Godkjent

Dette dokumentet er utarbeidet av Norconsult AS som del av det oppdraget som dokumentet omhandler. Opphavsretten tilhører Norconsult. Dokumentet må bare benyttes til det formål som oppdragsavtalen beskriver, og må ikke kopieres eller gjøres tilgjengelig på annen måte eller i større utstrekning enn formålet tilsier.

Sammen drag

Ringebu kommunes vannverk ved Tollmoen må flyttes på grunn av at ny E6 kommer gjennom dagens sikringssoner for vannverket. Det er gjennomført et forprosjekt med tanke på mulige vannkilder. Basert på prøveboringer og vannanalyser har Ringebu kommune besluttet at Risøya velges som vannkilde og at man etablerer vannbehandlingsanlegg i tilknytning til industriarealene på Frya.

Det skal utarbeides reguleringsplan for anlegget og i henhold til forskrift om konsekvensutredninger er det utarbeidet forslag til planprogram for arbeidet. I dialog med kommunen har man kommet frem til at konsekvensutredning begrenser seg til temaene naturmangfold, naturressurser, kulturminner (her avventes høringsuttalelser fra OFK), samt Risiko- og sårbarhetsanalyse.

Innhold

1	Innledning	7
1.1	Bakgrunn	7
1.2	Planprogrammets formål	7
1.3	Om planprogram	8
2	Rammer og premisser for planarbeidet	9
2.1	Nasjonale føringer	9
2.2	Regionale føringer	10
2.3	Kommunale føringer	10
3	Dagens situasjon	13
3.1	Planområdet	13
3.2	Tiltaket og behov for regulering	15
4	Metode	17
4.1	Prinsipper for videre utredning	17
4.1.1	«0-alternativet»	17
4.1.2	Alternative lokaliseringer	17
5	Forslag til plan- og utredningsarbeid	18
5.1	Generelt	18
5.2	Antatte problemstillinger i planarbeidet	18
5.2.1	Klausulering	18
5.2.2	Flom	18
5.2.3	Grunnforhold	19
5.2.4	Veg og atkomst	19
5.2.5	Landskapsbilde	19
5.2.6	Nærmiljø og friluftsliv	20
5.2.7	Støy20	
5.2.8	Høyspentlinje	20
5.2.9	Anleggsgjennomføring	20
5.3	Konsekvensutredningstema	21
5.3.1	Naturmangfold	21
5.3.2	Naturressurser	22
5.3.3	Kulturminner	22
5.3.4	Risiko og sårbarhet	22
6	Prosess og organisering	24
6.1	Organisering av planarbeidet	24

6.2	Prosess for planprogram	24
6.3	Informasjon og medvirkning	25
6.4	Framdrift	26
6.5	Behandling etter annet lovverk	26
6.5.1	Konsesjon om uttak av grunnvann fra NVE	26
6.5.2	Plangodkjenning Mattilsynet	26

1 Innledning

1.1 Bakgrunn

I dag forsynes Ringebu sentrum av et vannverk som ligger langs Lågen like vest for Tollmoen. I forbindelse med etableringen av ny E6 forbi Ringebu vil den nye traseen gå gjennom sikringssonene til dagens vannverk. Både sone 1 og sone 2 blir berørt av den nye vegtraseen. I disse sonene gjelder restriksjoner som bl.a. forbud mot etablering av nye veier, og forbud mot etablering av anlegg utover det som er nødvendig for vannforsyningsanlegget. Vannkilden vest for Tollmoen kan etter dette ikke lenger fungere som hovedvannkilde for Ringebu og ny vannkilde må etableres. Framføring av ny E6 gjennom sikringssone 1 og 2 fra Ringebu vannverk ble vedtatt under forutsetning av at det etableres en ny fullgod vannkilde og nytt behandlingsanlegg for Ringebu vannverk (endelig vedtak KDP 12.12.2012).

Det er over flere år arbeidet med utredning av ny vannforsyning i Ringebu. Flere alternative løsninger for ny hovedforsyning og reserveforsyning er vurdert i forbindelse med arbeid med forprosjekt/alternativsvurdering (se vedlagt notat med overordnet vurdering av samfunnsmessige konsekvenser ved de ulike alternativene som er vurdert). Ringebu kommune mener, basert på gjennomført alternativsvurdering, at ny vannforsyning for kommunen skal skje fra Risøya med tilhørende vannbehandlingsanlegg i tilknytning til Frya industriområde.

Fryaområdet har i dag vannforsyning fra Frya vannverk, dette vannverket er i dag ikke godkjent av Mattilsynet.

I eksisterende kommuneplan ligger arealet for både brønnområde og vannbehandlingsanlegg innenfor områder avsatt til LNF og vassdrag. Det pågår en prosess med kommuneplanens arealdel i Ringebu og her er status for både brønnområde og vannbehandlingsanlegg endret. Brønnområdet er vist med hensynssone for framtidig vannforsyning i forslaget til kommuneplanens arealdel. Areal for vannbehandlingsanlegget er vist som framtidig næringsareal.

1.2 Planprogrammets formål

I henhold til plan- og bygningslovens § 4-1 skal reguleringsplaner som kan ha vesentlige virkninger for miljø, naturressurser eller samfunn utredes nærmere. Planarbeidet innledes med utarbeidelsen av et planprogram for å avklare rammebetingelsene for planforslaget i henhold til forskrift om konsekvensutredning.

Formålet med planprogrammet er at hensynet til miljø, naturressurser og samfunn skal bli tatt i betraktning under forberedelsen av planen og tiltak. Planprogrammet skal vise hvordan planprosessen skal gjennomføres, slik at man oppnår medvirkning og forutsigbarhet tidlig i planprosessen. Konsekvensene måles i forhold til "0-alternativet" som er dagens situasjon.

Planprogrammet skal:

- Klargjøre formålet og avklare premisser og rammer for planarbeidet
- Avklare alternative løsninger som har blitt vurdert
- Beskrive aktuelle problemstillinger i planarbeidet
- Vise behov for nødvendige utredninger

- Vise opplegg for informasjon og medvirkning
- Vise organisering og framdriftsplan

1.3 Om planprogram

For reguleringsarbeider som faller inn under forskrift om konsekvensutredning skal det utarbeides planprogram. Planprogrammet skal angi utredningsbehov, og skal i tillegg definere premissene for planarbeidet.

Grunneiere og rettighetshavere bør så vidt mulig få forslag til planprogram tilsendt. Alternativt kan de tilskrives med opplysning om hvor forslaget til program ligger ute til offentlig ettersyn og hvor det kan finnes på Internett.

Planmyndigheten vil være ansvarlig myndighet for fastsetting av planprogram for reguleringsplaner. Ved fastsetting av planprogram kan det gis premisser for arbeidet med forslag til reguleringsplan, herunder vurderinger av alternative utforminger av planen.

Videre skal det klargjøres hvilke forhold som skal redegjøres nærmere for i konsekvensutredningen, herunder hvilke undersøkelser som anses nødvendige for å klargjøre mulige virkninger av reguleringsforslaget. En skal så langt mulig basere seg på foreliggende kunnskap og at det er viktig å begrense innhenting av ny kunnskap til spørsmål som er relevant i forhold til behandlingen av reguleringsplanen.

Beskrivelse av prosess i forbindelse med plansaken er angitt i kapittel 6.

2 Rammer og premisser for planarbeidet

2.1 Nasjonale føringer

Kommunens planlegging må forholde seg til de lover, forskrifter, bestemmelser og retningslinjer som gjelder for kommunal planlegging og virksomhet. Disse forutsettes ivaretatt under planprosessen uten at det foretas en uttømmende oppstilling her. Av de mest sentrale kan følgende nevnes:

Lover og regelverk

- Plan- og bygningsloven (PBL) (LOV-2008-06-27 nr. 71). Inneholder regler om planlegging og utbygging.
- Naturmangfoldloven (nml) (LOV-2009-06-19 nr. 100). Skal legges til grunn i alle offentlige beslutninger som får konsekvenser for naturverdier.
- Lov om friluftslivet (friluftsloven). (LOV-1957-06-28 nr.16). Loven sikrer allmennhetens rett til fri ferdsel og opphold i naturen, men loven angir samtidig en del plikter og hensyn som allmennheten må ivareta ved utøvelse av friluftslivet.
- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven). (LOV-2000-11-24-nr.829. Inngrep/tiltak i vassdrag som berører nevneverdige allmenne interesser krever særskilt tillatelse (konsesjon) etter vannressursloven (§8). NVE kan fastsette om et tiltak trenger konsesjon (§18).
- Lov om kulturminner (kulturminneloven). (LOV-1978-06-09 nr.50) Kulturminner og kulturmiljøer med deres egenart og variasjon skal vernes både som en del av vår kulturarv og identitet og som ledd i en helhetlig miljø og ressursforvaltning, jfr. Kulturminnelovens § 1.
- Lov om jord (jordloven). (LOV-1995-0512 nr.23) Jordloven har som mål å legge forholdene slik til rette at arealressursene blir nyttet på en best tjenlig måte for samfunnet og de som har arbeider i landbruket. Arealforvaltningen skal være miljøforsvarlig og mellom annet ta vare på areal og kulturlandskap.
- Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. (FOR-2014-12-19-1726). Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredning (KU) er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsene av planer, og når det skal tas stilling til om, og på hvilke vilkår planer, kan gjennomføres.
- Forskrift om kart, stadfestet informasjon, arealformål og kommunalt planregister. (FOR 2009-06-26 nr.851).
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, vedtatt ved kongelig resolusjon 12.05.2015. Regjeringen har fastsatt nasjonale forventninger til kommunal og regional planlegging. Hensikten er å gjøre planleggingen mer målrettet og sikre at viktige nasjonale interesser blir ivaretatt. Det skal bla. legges større vekt på klima og energi, minimere nedbygging av viktige landskap og en bilbegrensende arealbruk.
- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret. (LOV-2010-06 25-45).
- Veiledning til forskrift om kommunal beredskapsplikt (DSB februar 2012)

Statlige planretningslinjer, veiledere, rapporter og brev

Statlige planretningslinjer (SPR)/rikspolitiske retningslinjer (RPR) skal legges til grunn ved planlegging etter plan- og bygningsloven. Følgende kan være aktuelle for Ringebu vannverk

- Statlige plantretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging. (Kgl.res av 26.09.2014)
- Rikspolitiske retningslinjer for vernede vassdrag (1995).

- Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging (T-1442/2012 og M-128/2014).
- Veileder – Naturmangfoldloven kapittel II (2016).
- NVE: Flaum- og skredfare i arealplaner. (Retningslinjer nr. 2/11)
- Brev fra landbruks- og matdepartementet og miljøverndepartementet til kommunen om «Kommunenes ansvar for å ta vare på jordressursene», datert 19.11.2010.
- Nasjonal jordvernstrategi, vedtatt 8.12.2015
- Landskapskonvensjonen, vedtatt 1. mars 2004

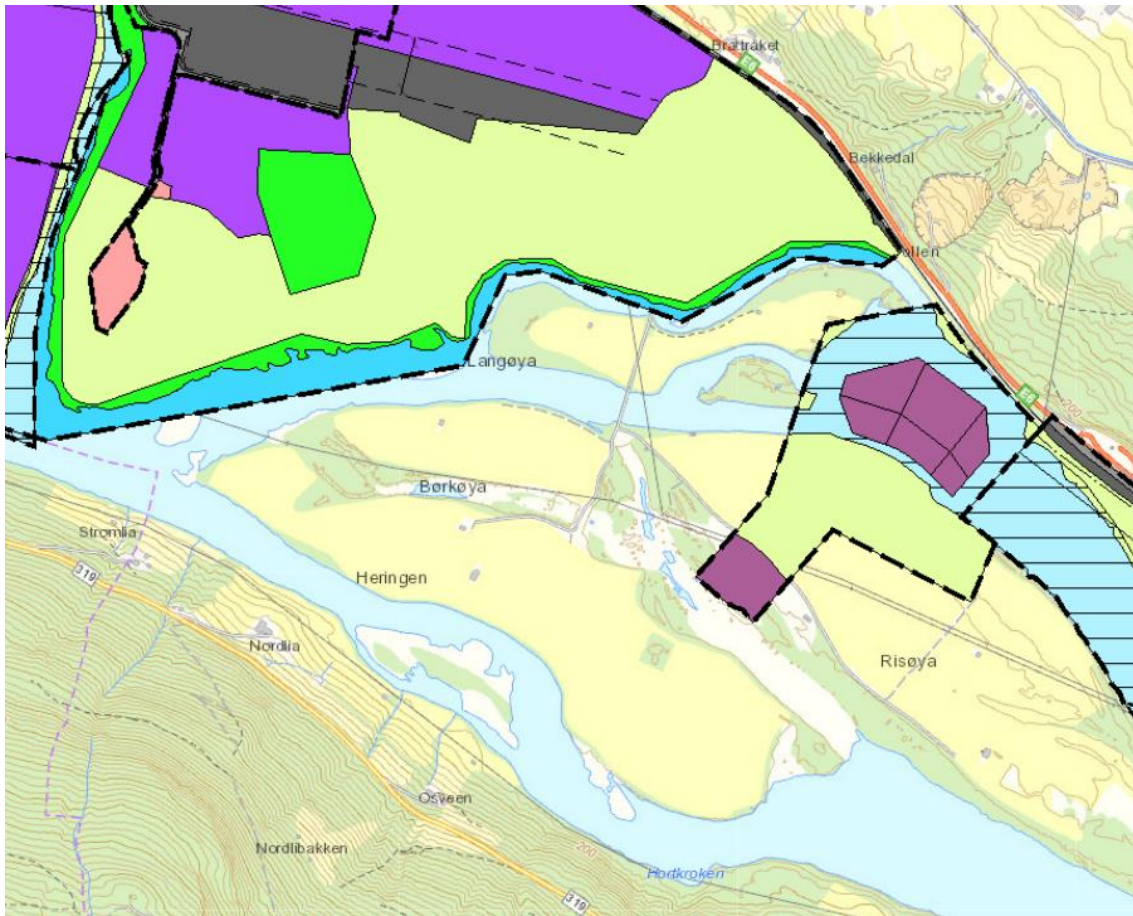
2.2 Regionale føringer

- Regional planstrategi 2016-2020 – Mulighetenes Oppland i ei grønn framtid.
- Regional plan for samfunnssikkerhet og beredskap 2014-2017. Risiko- og sårbarhetsanalyse for Oppland fylke.
- Jordvernstrategi for Oppland 2007-2011.

Det pågår et større arbeid med egen forvaltningsplan for Gudbrandsdalslågen med sideelver, som skal være ferdig i 2017. Dette arbeidet kan gi føringer for det videre planarbeidet

2.3 Kommunale føringer

I eksisterende kommuneplan er arealet for brønnområde vist som områder i vassdrag og arealet som er avsatt til vannbehandlingsanlegg er vist som LNF-område innenfor gjeldene reguleringsplan for Frya industriområde. I nærheten av arealet som er avsatt til brønnområde ligger reguleringsplanen for Risøya grustak. Masseuttaket i Lågen skal iht reguleringsplanen være avsluttet innen 31.12.2007. Det er fortsatt igjen mellomlagrede masser på et område inne på Risøya.

Figur 1: Viser gjeldende reguleringsplaner for området. Det foreligger eksisterende reguleringsplaner for Frya industriområde og et masseuttak i Lågen. For ytterligere informasjon om eksisterende planer vises det til kommunens plandialog.

Det pågår arbeid med kommuneplanens arealdel for Ringebu kommune, denne har vært utlagt til 2. gangs høring og offentlig ettersyn i perioden 25.4.2016 – 13.6.2016. I kommuneplanens arealdel er Risøya lagt inn som LNF-området. Brønnområdet på Risøya er lagt inn med hensynssone rundt framtidig grunnvannsbrønn. Virksomheten i dette området skal ta hensyn til områdets funksjon som nedslagsfelt for drikkevannskilde.

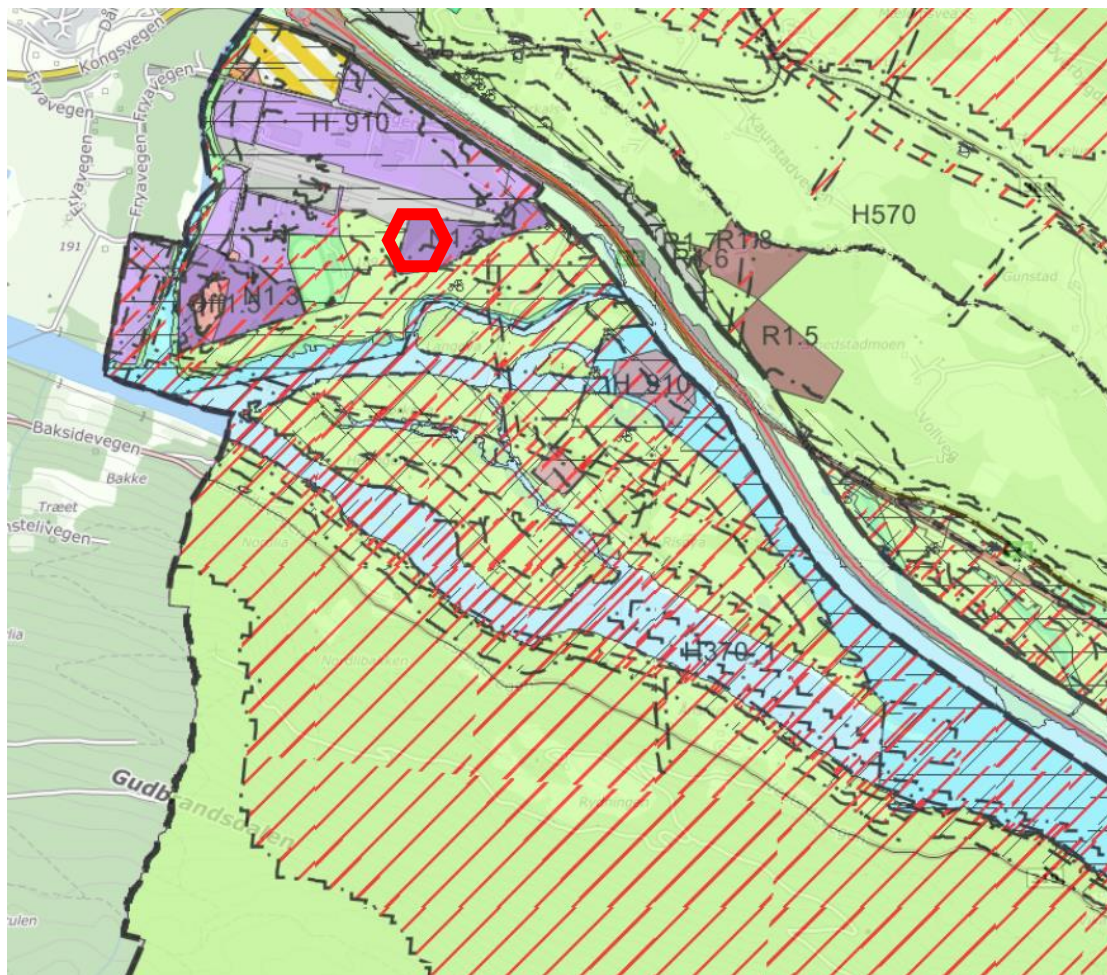
Hele Risøya og arealet for vannbehandlingsanlegget ligger innenfor faresone for en 200-års flom. Det tillates i utgangspunktet ikke etablering av nye byggeområder, eller nye byggetiltak, langs vann og vassdrag lavere enn nivået for en 200-årsflom + sikkerhetsmargin på 0,5 meter, med mindre det utføres tiltak som sikrer ny bebyggelse mot flom. Det samme gjelder fornying eller reetablering av eksisterende bebyggelse. Særsilt sårbare samfunnsfunksjoner skal være sikret mot flom med gjentaksintervall 1/1000 (1000-årsflom). I forbindelse med utarbeiding av reguleringsplaner og byggesaker må det gjøres en nærmere utredning av flomfaren i henhold til NVE's retningslinje 2/2011 "Flaum- og skredfare i arealplanar". Tiltakshaver plikter å bekoste slike undersøkelser. Dersom det er behov for sikringstiltak mot flom og/eller risikoreduserende tiltak i beredskapsmessig sammenheng, skal disse være beskrevet i reguleringsplanen og være etablert før byggingen kan igangsettes.

Deler av brønnområdet dekkes av hensynssone for høyspenningsanlegg. Innenfor denne sonen må bygninger etableres med avstander til høyspenningsanlegget slik at en overholder krav under el-tilsynsloven (LOV-2009-06-19-103) forvaltet av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap.

I området hvor grunnvannsbrønnene er tenkt etablert er det også avsatt som hensynssone friluftsliv langs vann og vassdrag. I denne sonen skal det tas hensyn til friluftsliv og adgangen til fri ferdsel i 100-metersbeltet. Det skal ikke reguleres inn ny bebyggelse i sonen, og det er ikke tillatt med bygge

og anleggstiltak innenfor hensynssonen. Kantvegetasjonen langs vassdrag skal sikres med en minimumsbredde på 6 meter.

Vannbehandlingsanlegget er i kommuneplanens arealdel foreslått som framtidig næringsareal. Fylkesmannen har ved 2. gangs høring innsigelse til dette arealet basert på hensynet til landbruksinteressene i området.

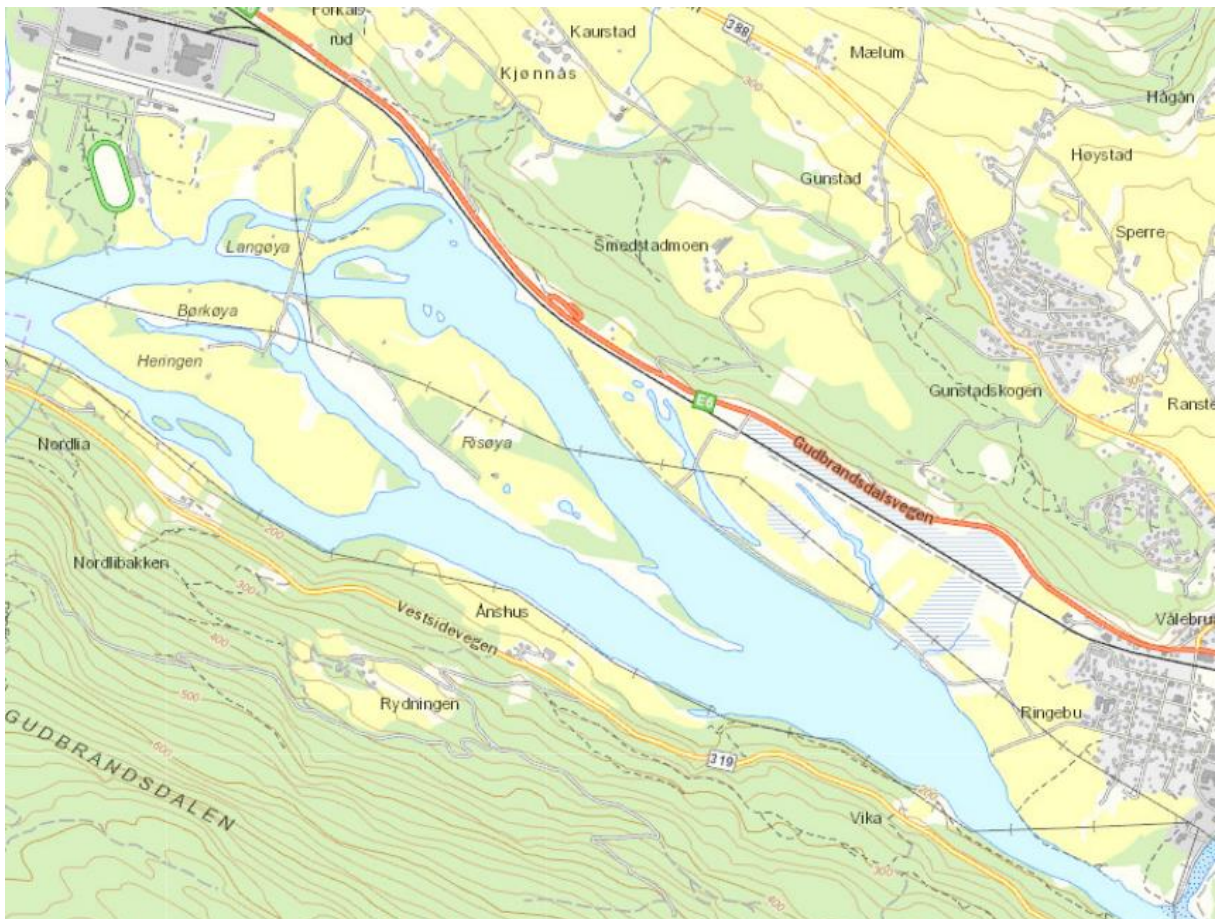

Figur 2: Viser forslag til kommuneplanens arealdel. Planen har vært på 2. gangs offentlig ettersyn. Det foreligger innsigelse fra Fylkesmannen på næringsarealet hvor vannbehandlingsanlegget er foreslått etablert. Rød figur markerer foreslått plassering av vannbehandlingsanlegg.

3 Dagens situasjon

3.1 Planområdet

Planområdet omfatter et brønnområde på Risøya, samt nødvendige klausuleringssoner på Børkøya og Heringen samt deler av Lågen. Planområdet omfatter også tomt for vannbehandlingsanlegg, denne er lagt i tilknytning til industriområdet på Frya. Atkomstveger til brønnområdet og ledningsanlegg mellom brønnområde og vannbehandlingsanlegg, samt overføringsledning fram til Ringebu inngår også i planområdet.

Figur 3: Oversiktskart Risøya og strekningen mellom Frya og Ringebu.

Risøya ligger ute i Lågen. Dagens arealbruk på Risøya er i hovedsak knyttet til dyrket mark. Det ligger et eksisterende massedeponi i sentralt på Risøya fra et tidligere uttak av masser fra Lågen. Risøya, Heringen og Børkøya deles av ei elvøer. Arealet inn mot elvøra mellom øyene og sørsiden av Risøya er hovedsakelig skogkledd. Det er det skogkleddede området mot elvøra på Risøya at brønnområdet skal etableres. Arealbruken på Heringen og Børkøya er i all hovedsak knyttet til landbruksdrift. Det er

enkelte eldre uthus på øyene, dette er bygg som er nært knyttet til landbruksdriften på øyene. Risøya og Børkøya krysses av en høyspentlinje, linja deler seg i området

Atkomstvegen til Risøya går fra Industriområdet på Frya og over landbruksarealene øst for industriområdet og videre på bruer over Lågen via Langøya.

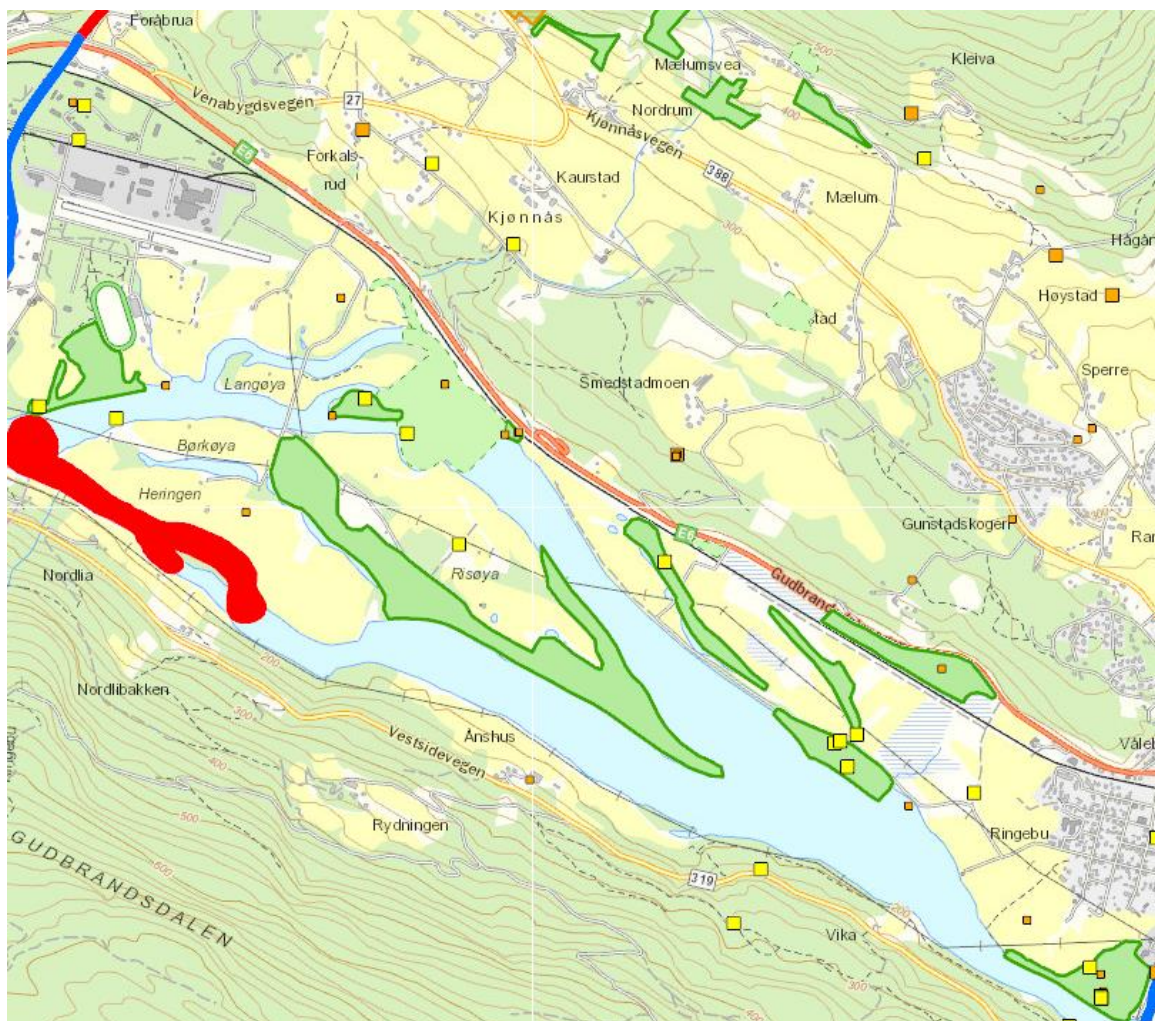
Vannbehandlingsanlegget er foreslått etablert i tilknytning til industriområdet på Frya, nærmere bestemt i et lite skogholt sør for flyplassen på Frya.

Vannbehandlingsanlegget får atkomst via Travvegen og andre eksisterende veger innen på industriområdet.

Ledningsanlegget fra brønnområdet til vannbehandlingsanlegget og overføringsledningen til Ringebu vil krysse store arealer dyrket mark. Lågen må også krysses på flere punkter. Ledningsanlegget vil krysse eksisterende flomsikringsanlegg og framtidig E6 på Skarvollene.

Grunnforholdene på stedet består av løsmasser, avsatt som elve- og bekkeavsetninger. På Skarvollene er det innslag av torv- og myrmasse. Risøya, Børkøya, Heringen og Fryaområdet er registrert som grusforekomster.

Det er registrert viktige naturverdier i området for både brønnfeltet, klausuleringssonene og ledningsanlegget.

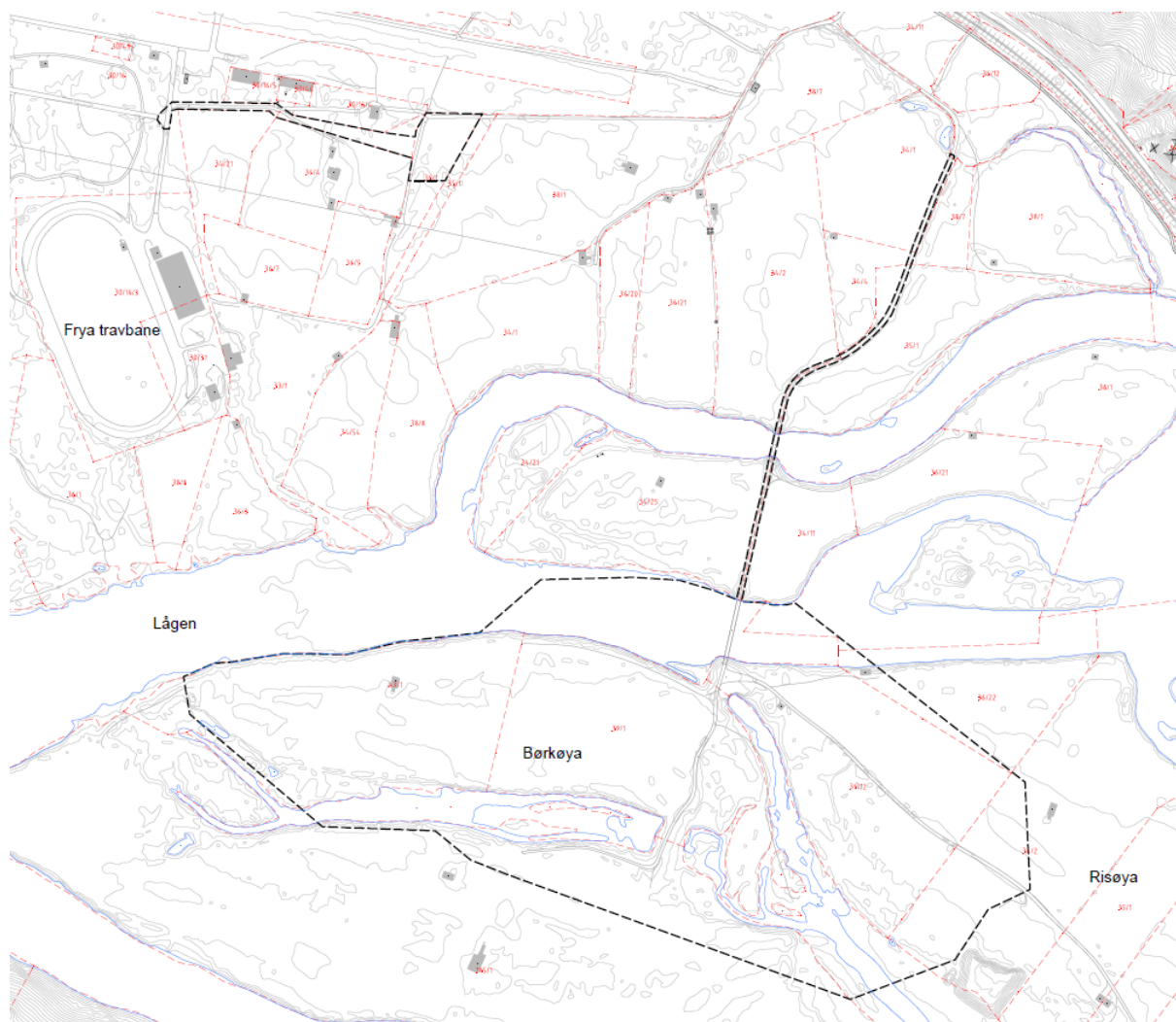
Figur 4: Oversikt over områder med viktige naturverdier ved Risøya og på strekningen mellom Frya og Ringebu. Grønn skravur viser viktige naturtyper, rød skravur viser gyteområde for ørret i Lågen mens punktmarkering viser forekomst av rødlistede arter.

3.2 Tiltaket og behov for regulering

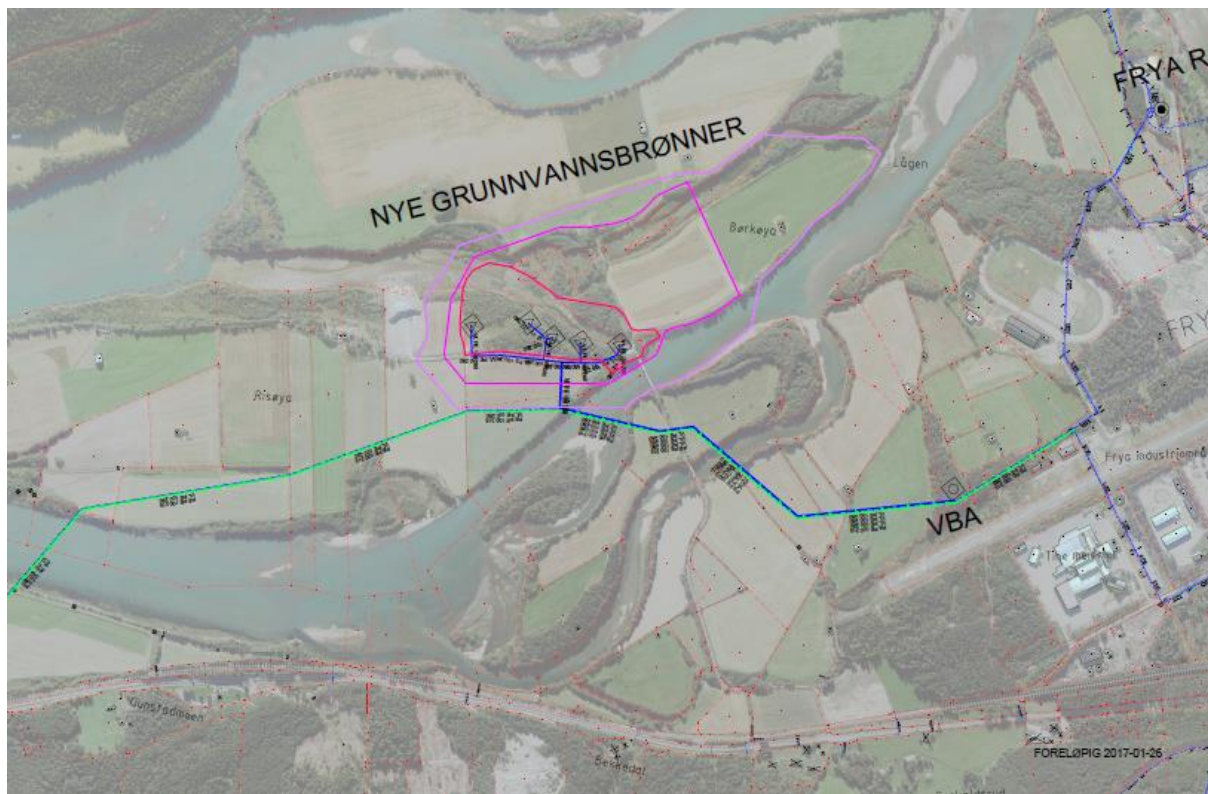
Den nye E6-traseen gjennom Ringebu krysser over Tollmoen og gjennom sikringssonene for dagens vannverk i Ringebu. På grunn av dette må eksisterende vannverk erstattes før man kan begynne byggingen av ny E6. Det er en forutsetning at nytt vannverk er satt i drift før anleggsarbeidene kan starte forbi dagens vannverk.

Det er allerede gjort et arbeid med å lokalisere plassering for nytt vannverk og det er laget forprosjekt som vurderer egnetheten til de ulike alternativene. Basert på en totalvurdering har Ringebu kommune valgt å etablere vannverket på Risøya (se vedlagt vurdering med tanke på alternativsvurdering og samfunnsmessige konsekvenser, for en mer detaljert vurdering av plassering av nytt vannverk henvises det til forprosjekt for Ringebu vannverk). Gjennom kommuneplanens arealdel er det avsatt en hensynssone for grunnvannsutttak over brønnområdet på Risøya.

Det er ikke praksis for å regulere ledningsanlegg, og etter dialog med Ringebu kommunes planavdeling er det besluttet at ledningsanlegget ikke reguleres. Ledningsanlegget vil kreve et anleggsområde i forbindelse med etablering, men tiltaket vil på overflaten hovedsakelig være av midlertidig karakter og skal utføres slik at viktige funksjonsområder og dyrka mark ikke forringes. Ledningsanlegget og anleggsarbeidene knyttet til etablering av overføringsledning vil bli omtalt i det videre planarbeidet, men det vil ikke bli regulert en egen ledningstrase.

Figur 5: Kartet viser plangrense for framtidig brønnområde med klausuleringssoner og atkomstveg, samt areal for vannbehandlingsanlegg og tilhørende adkomstveg.

Figur 6: Viser ledningsanlegg fra brønnområdet på Risøya og over til vannbehandlingsanlegget på Frya. Bildet viser også foreslåtte klausuleringssoner rundt vannverket.

Figur 7: Viser overføringsledning for vann og avløp mellom Ringebu og Risøya.

4 Metode

4.1 Prinsipper for videre utredning

Konsekvensutredningen skal gi en begrunnelse for tiltaket. Formålet med tiltaket og viktige målsettinger for tiltak skal ivaretas. Konsekvensutredningen skal beskrive dagens situasjon i området og konsekvenser ved gjennomføring av tiltak. Konsekvensutredningen skal jf. § 9 ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og om nødvendig oppdatere den.

Planlegging og konsekvensutredning tar utgangspunkt i bestemmelsene om bærekraftig bruk i Naturmangfoldlovens kap. II. Beslutningene i saken skal så langt det er mulig bygge på vitenskapelig kunnskap om naturmiljøet.

Håndbok V712 Konsekvensanalyser, utarbeidet av Statens vegvesen gir en metodisk plattform for arbeidet med konsekvensutredning og legges til grunn for det arbeidet som her skal gjøres.

4.1.1 «0-alternativet»

"0-alternativet" skal beskrives, og benyttes som sammenlikningsgrunnlag for å få fram de ulike konsekvensene.

Med 0-alternativet menes at det aktuelle tiltaket ikke gjennomføres som forutsatt. En utredning/beskrivelse av 0-alternativet kan omfatte konsekvensene sett fra tiltakshavers ståsted (dvs. en nærmere begrunnelse for at tiltaket gjennomføres), og utviklingen i området dersom tiltaket ikke gjennomføres.

4.1.2 Alternative lokaliseringer

Det har vært vurdert alternative lokaliseringer gjennom forprosjektfasen og en alternativsvurdering av ulike løsninger.

Gjennom forprosjektet for lokalisering av nytt vannverk har flere mulige plasseringer blitt vurdert, men basert på en helhetsvurdering er disse alternativene vurdert til ikke å være tilfredsstillende med tanke på kriteriene som Ringebu kommune la til grunn for sitt framtidige vannverk (tilfredsstillende vannmengde, god vannkvalitet, kostnader, muligheten for å forsyne både Ringebu og Frya fra ett nytt vannverk, samt å legge ned avløpsrenseanlegget på Ringebu og overføre kloakken til renseanlegget på Frya).

Det valgte arealet på Risøya vil bli vurdert opp mot de alternativene som har blitt vurdert i forprosjektet.

De ulike lokalitetenes samfunnsmessige konsekvenser er vurdert på overordnet nivå i vedlegg til planprogrammet.

5 Forslag til plan- og utredningsarbeid

5.1 Generelt

I planprogrammet har man forsøkt å fokusere på de problemstillinger og temaer som er beslutningsrelevante i forhold til å avgjøre om planområdet er egnet for tiltaket, og de forhold som skal utredes nærmere før behandlingen av planforslaget.

Det er skilt på problemstillinger knyttet til planforslaget og temaer som skal konsekvensutredes. I henhold til forskriften er det kun temaer som er beslutningsrelevante som skal konsekvensutredes.

5.2 Antatte problemstillinger i planarbeidet

Følgende temaer vurderes å være relevante planfaglige temaer, men ansees ikke å ha vesentlig betydning for miljø og samfunn. Temaene inngår således ikke i konsekvensutredningen, men skal belyses i forslagsstillers planbeskrivelse. Følgende problemstillinger er kjent i denne fasen av planarbeidet:

5.2.1 Klausulering

Baseres på hydrogeologiske undersøkelser som gjennomføres i forbindelse med prøvepumping. Det vil bli utarbeidet egen rapport som underbygger klausuleringssonene.

5.2.2 Flom

Brønnområde er utsatt for flom ved en 200-års hendelse. Vannbehandlingsanlegget ligger utenfor området som er beregnet flomutsatt ved en 500-års hendelse. Brønnområdet ligger innenfor faresone for flom i forslag til kommuneplanens arealdel. Det er i forbindelse med arbeidet med ny E6 gjennomført vannlinjeberegninger for Lågen på strekningen og det foreligger god oversikt over flomnivået i området. Vannstanden ved en 200-års flomhendelse vil variere noe basert på valgt veglinje for ny E6. Det er likevel beregnet at de ulike veglinjene ikke gir større betydning for flomvannstanden enn 10-20 cm. Vannstanden ved en 200-års flom vil ved utløpet av Frya elv være mellom 188,4 og 188,5 moh, ved Gundstadmoen er vannstanden beregnet til mellom 187,9 og 188,1 moh. I bestemmelsene knyttet til kommuneplanens arealdel tillates i utgangspunktet ikke tiltak etablert lavere enn 200-årsflom + en sikkerhetsmargin på 0,5 meter, med mindre det utføres tiltak som sikrer bebyggelsen mot flom. Særlig sårbare samfunnsfunksjoner skal sikres mot 1000-årsflom. Vannverket er å betegne som en særskilt viktig samfunnsfunksjon og skal derfor sikres mot 1000-årsflom.

Brønnområdet etableres på en måte som gjør at de beskyttes mot uheldige flomhendelser, mens tomt for vannbehandlingsanlegget etableres over nivået for 1000-års flomnivå samt sikkerhetsmargin på 0,5 meter.

Det anses ikke nødvendig å gjennomføre ytterligere utredninger i tilknytning til flom.

5.2.3 Grunnforhold

I henhold til løsmassedatabasen til NGU er det elveavsetninger både på brønnområdet og ved vannbehandlingsanlegget. Materialet domineres av sand og grus, materialet er sortert og rundet. Mektighetene varierer fra 0,5 meter til mer enn 10 meter.

Hele området er i NGU sitt register for grus og pukk registrert som viktig grusressurs. Det har også vært uttak av masser i forbindelse med Lågen og det er fortsatt masser mellomlagret på øya. Grusuttak fra selve øya er i konflikt med dagens arealbruk som i hovedsak er landbruksbasert.

Området er i databasen GRANADA beskrevet som en betydelig grunnvannsressurs.

Det er vurdert slik at det er behov for å gjøre grunnundersøkelser i forbindelse med etablering av vannbehandlingsanlegget, i forbindelse med atkomstveger og ledningsanlegg. Det utarbeides egen geoteknisk rapport med resultatene fra nødvendige grunnundersøkelser.

5.2.4 Veg og atkomst

Det er behov for atkomstveg til vannbehandlingsanlegget og fram til brønnfeltet. Det forutsettes at dagens veger på Frya industriområde kan benyttes som atkomstveg til vannbehandlingsanlegget. Det vil være behov for å forlenge Travvegen fram til et nytt vannbehandlingsanlegg. For brønnområdet er det ønskelig å benytte eksisterende atkomstveg til Risøya over Vesleøya og Langøya. Dagens bruer over Lågen opprettholdes, men det vil i forbindelse med planarbeidet bli gjort en tilstandsvurdering på bruene. Det legges i planarbeidet opp til å regulere vegene fram til brønnområdet og ny atkomstveg fram til vannbehandlingsanlegget. Det vil også være behov for en omlegging av dagens driftsveger på Risøya for å unngå konflikt med sikringssonen til brønnområdet. Vegomleggingene på Risøya vil framgå av planmaterialet.

Selve trafikken til og fra brønnområdet og vannbehandlingsanlegget vil være meget begrenset og i hovedsak være knyttet til tilsyn og vanlig vedlikeholds- og reparasjonsarbeider.

5.2.5 Landskapsbilde

Brønnområdet ligger i et delvis skogkledd område hvor det i dag går flere høyspenttraseer, disse krysser fra øst mot vest og med en avgreining mot nord. De fysiske og synlige tiltakene innenfor brønnområdet begrenser seg til mindre brønnhus samt et fordelingshus for strøm og signalstyring.

Vannbehandlingsanlegget har behov for en viss bygningsmasse, og det er i en tidligfase antatt et behov for en bygningsmasse på mellom 250-300m². På grunn av behovet for sikkerhet mot en 1000-års flom må dagens terreng heves noe på selve tomte(inntil 1 meter). Vannbehandlingsanlegget foreslås etablert i utkanten av et etablert næringsområde med blandet virksomhet. Det er rimelig å anta at virkningene av bygningsmassen til vannbehandlingsanlegget er begrenset med tanke på nærliggende arealbruk.

Ledningsanlegget vil medføre et midlertidig inngrep i dagens landskap, men denne vil ikke ha permanent virkning på landskapet

Tiltakets påvirkning på landskapsbildet vurderes gjennom det videre planarbeidet ved at det etableres skisser og modeller som viser synligheten i landskapet. Det vurderes ikke å være behov for å gjennomføre egen konsekvensvurdering av tiltakets påvirkning på landskapsbildet.

5.2.6 Nærmiljø og friluftsliv

Nærmiljø og friluftsliv er begreper i dagligtalen, men er samtidig begreper som kan defineres på flere ulike måter. Begge begrepene er knyttet til mennesker som brukere og/ eller beboere, og til de fysiske omgivelsene som har betydning for dem.

- *Nærmiljø* defineres som menneskers daglige livsmiljø, herunder områder og ferdselsårer som ligger i umiddelbar nærhet fra der folk bor (Klima- og miljødepartementet 2013) og områder der lokalbefolkningen til daglig ferdes til fots eller på sykkel.
- *Friluftsliv* defineres som opphold og fysisk aktivitet i friluft i fritiden med sikte på miljøforandring og naturopplevelse. I dette kan regnes både naturterreng og rekreasjonsareal i tettsteder (St.melding nr. 39 2000-2001).

Brønnområdet ligger relativt langt fra nærmeste boligbebyggelse. Vannbehandlingsanlegget foreslås etablert i forbindelse med et næringsområde. Basert på eksisterende kunnskap er bruken av både brønnområdet og området for vannbehandlingsanlegget til friluftsmål svært begrenset.

Brønnområdet ligger slik til at det ikke kan betraktes som et nærmiljøområde for beboerne på Frya. Tiltakets påvirkning på friluftsliv vurderes med tanke på muligheten for ferdsel i området og med tanke på at det er behov for inngjerding av selve brønnområdene.

Tiltaket vil etter endt anleggsperiode i svært liten grad påvirke mulighetene til fri ferdsel i strandsona til Lågen.

Det vurderes ikke å være behov for å gjennomføre egen konsekvensvurdering av tiltakets påvirkning på nærmiljø og friluftsliv.

5.2.7 Støy

Anlegget ligger ikke i et område med nærliggende boligbebyggelse og det er ingen faste arbeidsplasser i forbindelse med selve vannbehandlingsanlegget. Det er derfor ikke nødvendig med egen støyutredning i forbindelse med tiltaket.

5.2.8 Høyspentlinje

Det går i dag en større høyspentlinje over brønnområdet, og det skal vurderes i hvilken grad dette gir føringer for nødvendig bebyggelse i forbindelse med brønnefeltet.

5.2.9 Anleggsgjennomføring

Selve anleggsarbeidet i forbindelse med anleggelsen av vannverket er omfattende, ikke minst med tanke på det omfattende arbeidet med ledningsanlegg mellom brønnområdet og vannbehandlingsanlegget. Anleggsarbeidene medfører behov for kryssing av Lågen som må foregå slik at den ikke er til vesentlig ulempe for naturverdiene i Lågen. En relativt komprimert anleggsperiode for å kunne kjøre i gang vannverket før man faser ut eksisterende vannverk og starter arbeidene med ny E6 gjør at anleggsgjennomføringen har betydning også i planarbeidet.

5.3 Konsekvensutredningstema

Med utgangspunkt i en beskrivelse av viktige miljø- og samfunnsforhold skal det i konsekvensutredningen gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen kan få for miljø og samfunn. Tiltaket er her vurdert opp mot vedlegg IV i forskriften og følgende temaer er vurdert å være aktuelle å utrede:

5.3.1 Naturmangfold

Naturmangfold omfatter inngrep i enkeltlokaliteter/forekomster og inngrep på landskapsnivå. Naturmangfold er landskapsøkologiske sammenhenger, viktige naturtypeområder, verneområder etter naturmangfoldloven, viltområder, funksjonsområder i ferskvann, naturhistoriske områder og påvirkning av økologisk tilstand i vann.

Planområdet ligger dels på en av Norges fåtallige store elvesletter og dels på en tilgrensende elvøvr. Intakte elvesletter med flommark, meandere, evjer og kroksjøer er en sjelden naturtype som dekker ganske små arealer i Norge. Flommarkene langs Lågen er å betrakte som et sammenhengende stort naturområde med store naturverdier. På Gunstadmoen finnes flere kjente lokaliteter.

På Risøya finnes noen gjenværende duggpil- og mandelpilkratt, samt at det er en mulighet for at huldregras og dalfiol fortsatt kan finnes her. Det er også et potensial for den rødlistede arten myrstjerneblom her. Risøya er viktig både som rasteområde for trane og som hekkeplass for bl.a. storspove (NT). I selve naturtyperlokaliteten er det lite dokumentasjon om fuglelivet, men den har potensial for hekking av dvergspett. Naturtyperlokaliteten på øya er skarpt avgrenset av Lågen mot vest og sør og av dyrket mark mot nord og øst. Den ligger på finkornede, mektige elveavsetninger. Hjortevilt trekker ned til Risøya fra liene for å beite vinterstid.

Vest for Risøya, i Lågens hovedløp, er det et kjent gyteområde for storørret.

Nord for Risøya inn mot Langøya er det ei mindre øy med svært velutviklet gråor-heggeskog med mye død ved. Her finnes det huldregras og skogsøtgras, samt at det nord på øya vokser klåved. Trolig er øya hekkeplass for dvergspett.

Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt på de fleste områder. Det er gjennomgående lav usikkerhet knyttet til verdivurderingen, og for det meste heller ikke usikkerhet knyttet til omfangsvurderingene. Planen sammenfaller delvis med planområdet hvor ny E6 planlegges, og er således vurdert relativt nylig.

I konsekvensutredningen må det imidlertid vurderes om kryssing av Lågen kan gi negative effekter som erosjon i grus og sandbankene nedstrøms og påvirke gyte- og oppvekstområder for fisk og storørret spesielt, samt vannmiljø og vannkvalitet i Lågen.

Det har siden området sist ble grundig kartlagt, vært gjennomført en rekke endringer i den norske rødlista både for karplanter og fuglearter. Flere av lokaliteten som ble trukket frem i kartleggingene i 1985 og 2009 er også påvirket av hogst og andre arealinngrep. Det synes derfor nødvendig å gjennomføre nye kartlegginger i deler tiltaksområdet våren 2017 for å sikre et tilstrekkelig oppdatert kunnskapsgrunnlag. Et godt kunnskapsgrunnlag vil være avgjørende for å minimere konsekvensene av tiltaket i detaljplanfasen og vurdere riktig tidspunkt for anleggsgjennomføring av hensyn til fugl og erosjonsfare.

For å sikre en god oppfølging av forhold knyttet til naturmangfold og ytre miljø, skal det utarbeides en miljøoppfølgingsplan og en rigg- og marksikringsplan: Planene skal dokumentere hvordan tiltaksvurdering og -utforming følges opp i prosjektet, og samtidig fungere som et oppfølgingsverktøy som hindrer vesentlige og uønskede negative virkninger i anleggsfasen.

5.3.2 Naturressurser

Naturressurser er ressurser fra jord, skog og andre utmarksarealer, fiskebestander i sjø og ferskvann, vilt, vannforekomster og georesurser (berggrunn og mineraler). Temaet omhandler landbruk, fiske, havbruk, reindrift, vann, berggrunn og løsmasser i et ressursperspektiv.

Risøya og de tilhørende naboøyene Børkøya og Heringen er viktige landbruksområder for bøndene i området. Det er også betydelige ressurser knyttet til grusressursen på øyene og i Lågen. Hele området har et betydelig grunnvannspotensiale.

For å ivareta interessene til vannverket, og sikre en trygg vannforsyning til innbyggerne i Ringebu må det etableres klausuleringssoner som begrenser den andre arealbruken i området. Disse klausuleringssonene er med på å legge begrensninger for bruken av arealene.

Konsekvensutredningen skal vise hvor mye dyrka mark som berøres av anlegget, og det skal synliggjøres alternative løsninger som er vurdert. Konsekvensene av begrensningene på bruken av området skal vurderes med tanke på redusert spredeareal, beiterestriksjoner og restriksjoner i bruk av sprøytemidler. Det skal også beskrives avbøtende tiltak som kan gjøres for å sikre den dyrkede marka. Frigivelse av eksisterende klausulert areal ved Ringebu vannverk beskrives og det settes opp et arealregnskap som viser totalt berørt/tilbakeført areal.

Konsekvensene for videre masseuttak og eksisterende grusressurs vurderes med tanke på de restriksjonen som legges av klausuleringssonene.

Grunnvannspotensialet vurderes ikke i forbindelse med konsekvensutredningen da denne er belyst gjennom forprosjekt for vannverk og tilhørende utredninger. Grunnvannsressursen beskrives kort i planbeskrivelsen.

5.3.3 Kulturminner

Det er ikke registrert automatisk fredede kulturminner i Askeladden som er Riksantikvarens database over fredete kulturminner og kulturmiljøer i Norge. Dette gjelder både for brønnområdet, vannbehandlingsanlegget, atkomstvegene og foreslåtte ledningstraseer. Planområdet er flomutsatt og kulturminnemyndigheten kjenner ikke til kulturminner i dette området. I planforum vurderte kulturminnemyndighetene mulighetene for funn som små og så ikke behovet for å vurdere brønnområdet, vannbehandlingsanlegget og atkomstvegen videre.

Fylkeskommunen må foreta en vurdering av potensiale for funn av automatisk fredete kulturminner langs foreslåtte ledningstrase og vurdere behovet for registreringsundersøkelser i form av befarings- og/eller sjakting i forbindelse med planprosessen.

Eventuelle funn fra registreringer gjort av kulturminnemyndighetene innarbeides i planen og det tas hensyn til disse med tanke på den videre planleggingen.

Om kulturminner konsekvensutredes videre avklares i forbindelse med OFK sin tilbakemelding ved oppstartsvarslingen.

5.3.4 Risiko og sårbarhet

Det vil bli gjennomført en risiko- og sårbarhetsanalyse i forbindelse med planarbeidet. ROS-analysen skal gi en framstilling av risikobildet og hvor man vurderer om vannverket med tilhørende ledningsanlegg gir endret risiko for mennesker, miljø og eller materielle verdier.

Det vil bli vurdert tiltak både i anleggsfasen og i driftsfasen for å stå best mulig rustet mot eventuelle ulykker. Temaer som spesielt belyses er:

- Naturbaserte farer
- Virksomhetsbaserte farer
- Farer knyttet til infrastruktur herunder spesielt forhold knyttet til sikker drikkevannsforsyning.
- Farer knyttet til sårbare objekter

Temaene belyses gjennom en risiko og sårbarhetsanalyse (ROS) i hht pbl § 4.3. og hovedprinsippene i Veileder for kommunale risiko- og sårbarhetsanalyser (DSB). I tillegg vil det også hensyntas forhold knyttet til ROS-analyse i Mattilsynets veiledning Økt sikkerhet og beredskap i vannforsyningen.

Risiko knyttes til uønskede hendelser, det vil si hendelser som i utgangspunktet ikke skal inntreffe. Konsekvensene av de uønskede hendelsene beskrives i forhold til personskade, miljøskade og skade på eiendom/forsyning med mer. Planforslaget skal forholde seg til TEK10.

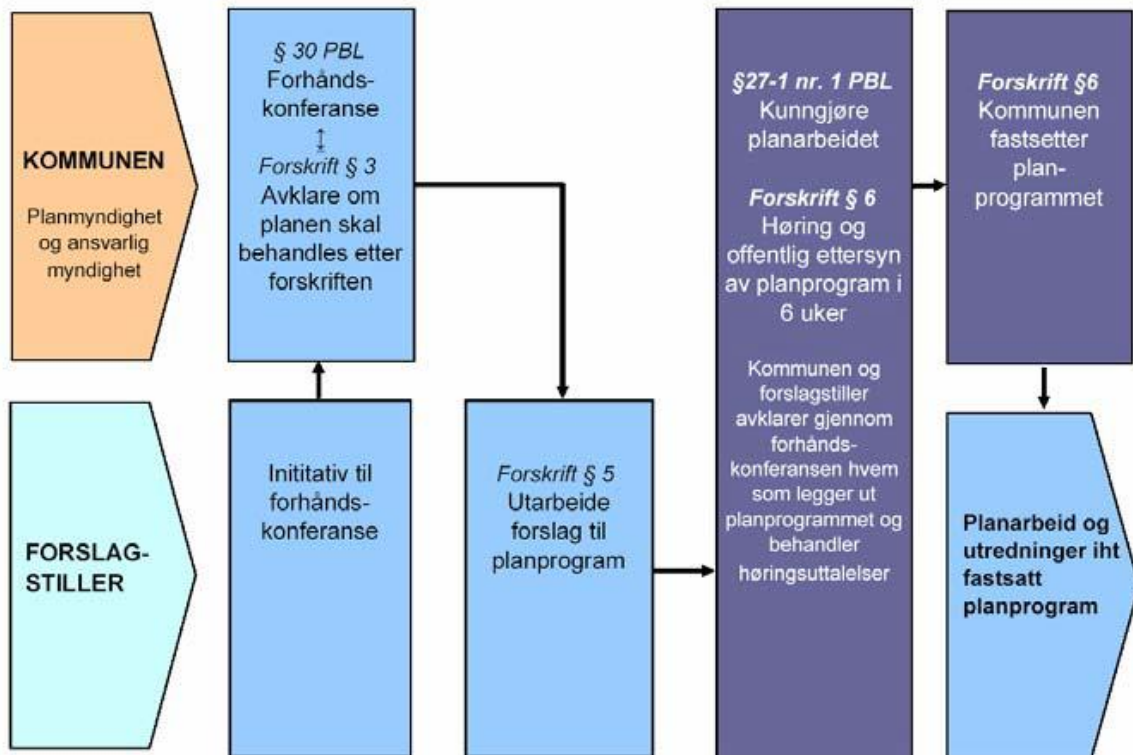
6 Proses og organisering

6.1 Organisering av planarbeidet

Tiltakshaver for planarbeidet er Ringebu kommune. Norconsult AS er engasjert av Statens vegvesen for å bistå tiltakshaver med utarbeidelse av planmaterialet.

6.2 Proses for planprogram

Under følger en illustrasjon av prosessen med utarbeidelse av planprogram fram til utarbeidelse av planmateriale og konsekvensutredning.

6.3 Informasjon og medvirkning

Det legges vekt på å gjennomføre en planprosess som sørger for at det blir debatt rundt aktuelle planutfordringer og utredningsspørsmål, og at berørte sikres mulighet for en god dialog og reell medvirkning under de ulike fasene i planprosessen.

I tråd med PBL § 5-2 sendes planprogrammet ut til berørte parter og til statlige, fylkeskommunale og kommunale myndigheter. Høringsperioden for planprogrammet er 6 uker. Lag, foreninger og offentlige myndigheter varsles med brev og gis anledning til å komme med uttalelser til planprogrammet.

Varsel om oppstart kunngjøres i lokalpressen og på kommunens internettsider, og samtidig legges forslag til planprogram lagt ut til offentlig ettersyn.

Berørte parter inviteres med dette til å komme med innspill og kommentarer til planprogrammet. I henhold til forskrift om konsekvensutredninger legges forslag til planprogram ut på høring og offentlig ettersyn i minimum 6 uker. Endelig planprogram fastsettes av UTP (Utvalg for teknikk og plan) på bakgrunn av forslaget og uttalelsene til dette. Det skal redegjøres for innkomne merknader og hvordan disse er vurdert og ivaretatt i planprogrammet. Ved fastsettingen kan UTP gi nærmere retningslinjer for planarbeidet – herunder krav om vurdering av relevante og realistiske alternativer som skal inngå i planarbeidet. Selve planforslaget skal utarbeides på grunnlag fastsatt planprogram.

Utarbeidelsen av planforslag og konsekvensutredning vil skje på bakgrunn av fastsatt planprogram, og ulike råd, utvalg og interessegrupper vil bli involvert i arbeidet.

Forslag til reguleringsplan vil bli lagt ut til offentlig ettersyn i minimum 6 uker, og dette vil bli kunngjort i lokalpressen og legges ut på www.ringeby.kommune.no

Gjennom planprosessen vil relevante plandokumenter bli lagt ut på kommunens hjemmeside gjennom plandialog, og de samme dokumentene vil også være tilgjengelig i servicetorget i rådhuset. Det vil bli avholdt åpent møte om planprosessen 07.03.2017 klokken 18:00. Møtet avholdes i kommunehuset på Ringeby.

Plan- og bygningslovens krav til medvirkning gjennom hele planprosessen vil sikres gjennom:

- Kunngjøring - varsling om oppstart/berørte grunneiere/parter varsles med brev
- Høring av planprogram
- Åpent møte i forbindelse med varsel om oppstart og høring av planprogram.
- Møter med berørte naboer og grunneiere, samt offentlige myndigheter med særlige interesser i området.
- Fastsetting av planprogram - utsending av fastsatt planprogram til de som har gitt uttalelser
- Samråd med innsigelsesmyndigheter underveis i planprosessen.
- Åpent møte i forbindelse med høring av reguleringsplan
- Vedtak reguleringsplan som offentliggjøres

6.4 Framdrift

Framdriftsplanen tar utgangspunkt i at det gjennomføres et offentlig ettersyn av planprogram og et offentlig ettersyn av forslag til reguleringsplan. Dersom det blir nødvendig med flere offentlig ettersyn vil tidsplanen for endelig behandling av reguleringsplanen bli forskjøvet. Det tas samtidig forbehold om eventuelle endringer i fremdriftsplanen på grunn av eventuelle kapasitetsmessige årsaker.

Varsel av planoppstart og offentlig ettersyn av planprogram

• Februar 2017

Fastsettelse av planprogram

• Vår 2017

Offentlig ettersyn reguleringsplan

• Sommer/høst 2017

Sluttbehandling av reguleringsplan

• Høst 2017

6.5 Behandling etter annet lovverk

6.5.1 Konesjon om uttak av grunnvann fra NVE

I følge Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven) tilhører grunnvannet eieren av den grunn som grunnvannet befinner seg i eller under, men rådigheten over det er likevel begrenset. Forvaltning og konsesjonsplikt tilknyttet grunnvann i vannressursloven er omtalt i NVE Fakta nr. 6 2002. Grunneier kan fritt ta ut vann til husholdning i vid forstand. Dette innbefatter husdyr og jordvanning på eiendommen. For uttak som overstiger dette, skal det søkes om konsesjon til NVE. Uttak av grunnvann skal begrenses til det grunnvannsmagasinet tåler.

Vassdragsmyndighetene skal gjennom konsesjonsbehandlingen veie fordelene av tiltaket opp mot ulempene. Forutsetningen for at konsesjon gis er at fordelene for tiltaket er større enn ulempene. Tiltakshaveren er ansvarlig for å legge frem tilstrekkelig opplysninger om tiltaket og dets virkninger på allmenne og private interesser. Faglige vurderinger/forundersøkelser i forbindelse med tiltaket må dokumenteres. Det bør legges frem opplysninger, eventuelt analyser, som viser hvilke negative påvirkninger det aktuelle tiltaket vil kunne få på for eksempel grunnvann, overflatevann, økologi og grunnforhold. Eventuelle avbøtende tiltak beskrives.

Søknad behandles av konsesjonsavdelingen i NVE.

6.5.2 Plangodkjenning Mattilsynet

Drikkevannsforskriften krever at det søkes om godkjenning av enkelte typer vannforsyningsystem.

Ved søknad om plangodkjenning må det legges fram informasjon om bl.a. følgende forhold:

- Vannkilden, vannkvalitet, beskyttelsestiltak for å oppnå hygieniske barrierer i tilrenningsområdet, kort beskrivelse av mulige forurensningskilder, brønntutforming og kapasiteter, terrengforhold rundt brønner, inngjerding etc.
- Forsyningsområdet, type og antall av abonnenter, dimensjonerende vannmengder
- Prosesser i vannbehandlingen, tilgang på elektrisitet,

- Magasinkapasitet i høydebasseng, utførelse høydebasseng, antall pumpestasjoner,
- Ledningsnett – lengde, fordeling rørmaterialer og antall kummer, trykkforhold på nettet
- Tiltak som skal bidra til å gi en sikker vannforsyning, nødstrøm, reserve/kriseforsyning etc.

Søknad sendes direkte til Mattilsynet.

7 Vedlegg

265_notat alternativsvurdering